

NVO JURISTA PADOMS

Finanšu avoti. Valsts atbalsts.

Tiek izšķirts tiešais un netiešais valsts atbalsts nevalstiskajām organizācijām.

Tiešais atbalsts ir

- ✓ Deleģējumi
- ✓ Dotācijas
- ✓ Subsīdijas
- ✓ Projektu konkursi
- ✓ Pakalpojumu iepirkšana
- ✓ Nacionālais NVO fonds
- ✓ Valsts Kultūrkapitāla fonds
- ✓ Deputātu kvotas
- ✓ Valsts kapitālsabiedrību ziedojumi

Netiešais atbalsts ir nodokļu atlaides un atvieglojumi, kurus:

- ✓ piemēro ziedotājiem - ziedotājiem tiek nodrošināta iespēja piemērot Uzņēmuma ienākumu nodokļa vai ledzīvotāju ienākumu nodokļa atvieglojumus
- ✓ piemēro NVO - organizācijas tiek atbrīvotas no Pievienotās vērtības nodokļu maksājumiem

Deleģējumi

Likums par budžetu un finanšu vadību paredz, ka biedrība un nodibinājums, saskaņā ar gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto aproprāciju no budžeta izpildītāja var saņemt dotāciju vai mērķdotāciju uz līguma pamata vai tiesību akta deleģējuma kārtībā kā līdzekļu nodrošinājumu konkrēta valsts pārvaldes uzdevuma izpildei vai noteikta mērķa (projekta vai pasākuma) īstenošanai.

Papildus Likuma 5.pants nosaka, ka Ministru kabinets reglamentē kārtību¹, kādā valsts budžeta iestādes piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām (tai skaitā biedrībām un nodibinājumiem) valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu.

Būtiski, ka likuma “Valsts pārvaldes iekārtas likums” 48.pants pilnvarojumu privātpersonai veikt valsts pārvaldes uzdevumus definē kā vienu no sabiedrības līdzdalības veidiem. Savukārt

---

¹ Ministru kabineta noteikumi “Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu”, izdoti saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 50.panta piekto daļu un 51.pantu un Likuma par budžetu un finanšu vadību 5.panta četrpadsmito daļu

Nacionālais NVO fonds

No valsts budžeta finansēta fonds (programma, kuru administrē Sabiedrības integrācijas fonds) tika izstrādāts ar mērķi veicināt pilsoniskās sabiedrības ilgtspējīgu attīstību, ļaujot biedrībām un nodibinājumiem virzīt un pilnveidot demokrātijas procesus visos publiskās pārvaldes līmeņos, sniegt pakalpojumus ar mērķi uzlabot sabiedrības dzīves kvalitāti, organizēt pasākumus, kas informētu un izglītotu sabiedrību par valstī notiekošajiem procesiem, tādējādi ļaujot sabiedrībai jau laikus līdzdarboties un iesaistīties tai aktuālo jautājumu risināšanā.

Projektu konkurss tiek izsludināts vienu reizi gadā.

Valsts kultūrkapitāla fonds

Valsts kultūrkapitāla fonda darbību regulē Valsts kultūrkapitāla fonda likums. Tas ir īpaši radīts publisks nodibinājums kultūras nozares radošiem projektiem atbalstu konkursu veidā.

Deputātu kvotas

Deputātu kvotas ir deputātu tiesības otrajā lasījumā iesniegt savus priekšlikumus atbalstīt dažādas iniciatīvas ar valsts budžeta finansējumu, taču šāda finansējuma pārdales prakse nav uzskatāma par caurskatāmu un efektīvu procesu, kādā varētu tikt pārdalīta nodokļu maksātāju nauda.

Valsts kapitālsabiedrību ziedojumi

Tiesības ziedot biedrībām un nodibinājumiem sniedz likuma “Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums” 10.pants, kas nosaka, ka kapitālsabiedrība finanšu līdzekļus vai mantu drīkst dāvināt (ziedot), ja vienlaikus pastāv šādi nosacījumi:

- 1) dāvinājums (ziedojums) paredzēts kultūras, mākslas, zinātnes, izglītības, sporta, vides vai veselības aizsardzības, kā arī sociālās palīdzības veicināšanai;
- 2) pastāv iespēja kontrolēt dāvinājuma (ziedojuma) izlietošanu;
- 3) attiecīgā kapitālsabiedrība dāvināšanas (ziedošanas) brīdī ir samaksājusi valstij vai pašvaldībai visus nodokļus un darbiniekiem izmaksājusi algas;
- 4) attiecīgā kapitālsabiedrība iepriekšējā pārskata gadā ir strādājusi ar peļņu.

Juridisko personu ziedojumi

Likuma “Par uzņēmuma ienākuma nodokli” 20.pants nosaka juridisko personu nodokļu atlaides par ziedojumu sabiedriskā labuma organizācijai. Likums nosaka, ka rezidentiem un pastāvīgajām pārstāvniecībām nodokli var samazināt par 85 % no summām, kas ziedotas, taču kopējā nodokļa atlaide nedrīkst pārsniegt 20 % no nodokļa kopējās summas.

Jāņem vērā, ka šī kārtība mainīsies no 2018.gada 1.janvāra, taču par to sīkāk nākamajā Jurista padomā.

Privātpersonu ziedojumi

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 10.pants nosaka, ka ziedojumi sabiedriskā labuma organizācijai tiek uzskatīti par attaisnojamiem izdevumiem, kas nozīmē fiziskas personas apliekamā ienākuma samazinājums par ziedotajām summām. Taču vienlaikus likums nosaka, ka attaisnotie izdevumi kopā nedrīkst pārsniegt 20 procentus no maksātāja apliekamā ienākuma lieluma.

Likums “Par nekustamā īpašuma nodokli”

Likuma 1.panta otrās daļas 18.punkts nosaka, ka ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek biedrībām un nodibinājumiem piederošas ēkas un inženierbūves saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem.

Iepriekš minētie kritēriji ir iestrādāti Ministru kabineta noteikumos “Noteikumi par kritērijiem un kārtību, kādā biedrībai un nodibinājumam piederošās ēkas un inženierbūves netiek apliktas ar nekustamā īpašuma nodokli”.

Likums “Pievienotās vērtības nodokļa likums”

Likuma 59.panta pirmā daļa nosaka, ka iekšzemes nodokļa maksātājs (tai skaitā biedrības un nodibinājumi) ir tiesīgs neregistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar nodokli apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi **50 000 euro**.

Likuma 52.panta desmitā daļa nosaka, preču piegādes un pakalpojumu sniegšana bērnu un jauniešu tiesību aizsardzības mērķiem, ko veic sabiedriskā labuma organizācijas netiek aplikti ar pievienotās vērtības nodokli.

Informāciju sagatavoja:
Biedrība „Latvijas Pilsoniskā alianse”
Rīga, 2017

Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros.

